

สิทธิของบุคคลในเกียรตินิยม ชื่อเสียง กรณีพิพาทชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทกันที่ชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

ที่ปรึกษา

นางวิสา เบ็ญจมนโน

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประธานอนุกรรมการ
ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเด็ก สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการ และความเสมอภาคของบุคคล

คณะกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และความเสมอภาคของบุคคล (2552-2553)

นายแพทย์ประวิทย์ ลีสถาพรวงศ์

อนุกรรมการฯ

นางสาวจันทิมา ธนาสว่างกุล

อนุกรรมการฯ

พลอากาศตรีบรรหาร กอนันตกุล

อนุกรรมการฯ

นายสำเริง วีระชนะ

อนุกรรมการฯ

นายสงบ นามวิชัย

นักวิชาการสิทธิมนุษยชนชำนาญการ

นายภพธรรม สุนันธรรม

นักวิชาการสิทธิมนุษยชนปฏิบัติการ

นายชัชวาลย์ พันธวิไล

นิติกร

ขอขอบคุณภาพประกอบจาก

www.facebook.com/phrabatnampu/photos_stream www.palungdham.com
www.bloggang.com/viewblog.php?id=cheevaprapha&date=13-09-2009
&group=2&gblog=28

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖

จำนวนพิมพ์ ๓,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ

เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๓๘๐๐ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๕

www.nhrc.or.th สายด่วนร้องเรียน ๑๓๗๗

คำอธิบายความหมายของเครื่องหมาย

- รูปทรงดอกบัว** คือ ความมีคุณธรรม ความเอื้ออาทรระหว่างเพื่อนมนุษย์อันเป็นจริยวัตรอันดีงามของคนไทย
- รูปคนล้อมเป็นวงกลม** คือ การสร้างพลังความร่วมมือกับทุกภาคส่วน สังคม เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนให้เป็นส่วนสำคัญในกระบวนการพัฒนาประเทศ
- รูปมือ** คือ การร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ ในการโอบอุ้มคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ ด้วยหลักแห่งความเสมอภาคและภราดรภาพ
- สีน้ำเงิน** คือ สีของความเชื่อมั่นของประชาชน และทุกภาคส่วนของสังคม
- คือ ความมุ่งมั่น อดทนในการทำงานเพื่อประชาชน
- คือ ความสามัคคี และการประสานพลังอย่างหนักแน่นจากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรม สิทธิอื่น ๆ ในสังคมไทย

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คำนำ

หนังสือเล่มนี้เป็นความตั้งใจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมกับภาคีเครือข่ายตลอดจนภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องที่ประสงค์จะเผยแพร่ต่อสาธารณชนเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องสิทธิมนุษยชนโดยมุ่งเน้นในเรื่องการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์และผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ด้วย แม้จะตระหนักถึงความเข้มแข็งและผลสำเร็จของประเทศไทยในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์มาอย่างต่อเนื่อง หากแต่ยังมีผู้ติดเชื้อรายใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเยาวชน หญิงทั่วไป แม่บ้าน ที่มีแนวโน้มสูงขึ้น อันเป็นข้อท้าทายต่อทุกภาคส่วนในการสรุปสถานการณ์ปัญหาและอุปสรรค และการดำเนินการแก้ไขปัญหา ซึ่งในช่วงเวลาหลายปี ที่การติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์เกิดมากขึ้นในประเทศไทยนั้น ผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ถูกมองว่าเป็นผู้ล่าสอนทางเพศ เป็นผู้เผยแพร่การติดเชื้อจนนำไปสู่การระบาดของโรค จนเกิดการไม่ยอมรับในสังคม แม้กระทั่งบุคคลในครอบครัวของผู้ติดเชื้อเอง ทำให้ผู้ติดเชื้อจำนวนหนึ่งไร้ที่พึ่ง ถูกทอดทิ้งและรู้สึกตนเองด้อยค่า จนต้องไปหาที่พักพิงหรือขอความช่วยเหลือจากองค์กร หรือมูลนิธิต่าง ๆ ซึ่งในจำนวนนี้ มูลนิธิธรรมรักษ์ ที่จัดตั้งภายในวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี ถือเป็นอีกองค์กรหนึ่งที่ให้การดูแล ช่วยเหลือ ให้สถานที่พักตลอดจนการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์มาต่อเนื่องกว่ายี่สิบปี และเนื่องจากเห็นว่าการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ยังมีแนวโน้มสูงขึ้น จึงได้จัดแสดงพิพิธภัณฑ์ชีวิต เพื่อส่งเสริมให้บุคคลที่ได้ไปเยี่ยมชมได้เกิดสติ โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มเยาวชนเป็นพิเศษ โดยมุ่งหวังจะลดปัญหาหลงไปได้บ้าง โดยการแสดงร่างของผู้เสียชีวิต พร้อมประวัติ อาชีพและสาเหตุของการเสียชีวิต เพื่อให้ผู้ที่รับชมได้ตระหนักและเกรงกลัวต่อพิษภัยของการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ จนนำมาสู่ข้อร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ในการจัดการแสดงพิพิธภัณฑ์ชีวิต (Life Museum) หรือการจัดแสดงนิทรรศการในลักษณะ “Body Worlds” นั้น โดยทั่วไปจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และอยู่บนพื้นฐานของการไม่กระทำให้เกิดการเสียหายต่อชื่อเสียง เกียรติยศของผู้เสียชีวิตหรือญาติของผู้เสียชีวิต รวมถึงความยินยอมโดยอิสระที่ไม่อยู่ภายใต้ภาวะที่ถูกกดดัน หรือมีเหตุที่เกิดจากความเกรงใจทั้งยังต้องคำนึงถึงคุณค่าและการจัดการที่เหมาะสม ประโยชน์ต่อสาธารณะ ซึ่งในการจัดการแสดงพิพิธภัณฑ์ชีวิตของมูลนิธิธรรมรักษ์ เมื่อได้ทำความเข้าใจร่วมกันถึงหลักการที่ต้องเหมาะสมและข้อพึงระวังทุกประการแล้ว ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ ไปแล้วและยังได้ข้อมูลจากการรับฟังแลกเปลี่ยนรวมถึงข้อคิดเห็นที่ได้จากเวทีเสวนา จนเกิดเป็นองค์ความรู้ที่นำไปใช้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้สำหรับสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดี

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ภาควิชาเครือข่าย รวมถึงภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง หวังว่าหนังสือฉบับนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้อง ตลอดจนรับทราบหลักการสิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว และนำไปสู่การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์และผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ รวมถึงอาจเป็นแนวทางในการจัดแสดงพิพิธภัณฑ์ชีวิต (Life Museum) ในกรณีอื่น ๆ ต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สารบัญ

๓

รายงานผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียน เรื่อง สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทกันชีวิต ของวัดพระบาทน้ำพุละเมิดสิทธิ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี

๓

๑. ความเป็นมา

๔

๒. การพิจารณาคำร้อง

๔

๓. การดำเนินการ

๓๘

๔. ความเห็นของคณะอนุกรรมการตรวจสอบ การละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และความเสมอภาคของบุคคล

๔๕

๕. มติของคณะอนุกรรมการตรวจสอบ การละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และความเสมอภาคของบุคคล

๔๖

๖. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔๗

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔๙

ประกาศแต่งตั้งประธานกรรมการ และกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทกันชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

กสม.๑

รายงานผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

รายงานผลการพิจารณาที่ /๒๕๕๕

เรื่อง สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทกันท์ชีวิต
ของวัดพระบาทน้ำพุละเมิดสิทธิ ผู้ติดเชื้อเอดส์

ผู้ร้อง นางสาวสุภัทรา นาคะผิว กับพวก และเครือข่าย

ผู้ถูกร้อง มูลนิธิธรรมรักษ์ และวัดพระบาทน้ำพุ

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องกับพวกและเครือข่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ได้ร้องเรียน
ต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามเลขรับคำร้องที่ ๔๘๔/๒๕๕๒
ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๒ ว่า วัดพระบาทน้ำพุได้จัดทำพิพาทกันท์ชีวิต
โดยการนำร่างของผู้เสียชีวิตด้วยโรคเอดส์มาจัดแสดง พร้อมทั้งเขียนประวัติ
อาชีพและการใช้ชีวิตของผู้ตายซึ่งเป็นสาเหตุให้ติดเชื้อเอชไอวี จึงร้องเรียน
มาเพื่อขอให้ตรวจสอบเรื่องดังกล่าว

๒. การพิจารณาคำร้อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้พิจารณาคำร้องเบื้องต้น ดังนี้

๒.๑ สารสำคัญของข้อมูลตามคำร้อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นประเด็นเกี่ยวกับสิทธิในชีวิตและชื่อเสียง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงรับคำร้องไว้ดำเนินการและมอบหมายให้คณะอนุกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และความเสมอภาคของบุคคล เพื่อดำเนินการตรวจสอบกรณีดังกล่าว

๒.๒ ประเด็นการตรวจสอบ

เรื่องนี้มีประเด็นการตรวจสอบว่า กรณีตามคำร้องมีประเด็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

๓. การดำเนินการ

๓.๑ ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นางวิสา เบ็ญจะมโน และนายปริญญ์ ศิริสารการ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง ในวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๒ พบว่าในการจัดแสดงพิพิธภัณฑ์ชีวิต ยังคงมีป้ายข้อความระบุชื่อ นามสกุล อายุ อาชีพและภาพถ่ายของผู้เสียชีวิต จึงได้แนะนำผู้แทนของวัดพระบาทน้ำพุไม่ให้เปิดเผยชื่อ นามสกุล อาชีพ และภาพถ่ายของผู้เสียชีวิตเนื่องจากการกระทำดังกล่าวมีลักษณะเป็นการประจานผู้เสียชีวิต และเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งวัดพระบาทน้ำพุได้ดำเนินการปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทกันที่ชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

แต่เนื่องจากผู้ร้องยังเห็นว่า แม้วัดพระบาทน้ำพุจะได้ดำเนินการตามคำแนะนำของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว แต่การที่วัดพระบาทน้ำพุยังคงจัดให้มีการแสดงศพ เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะอนุกรรมการ ฯ จึงดำเนินการตรวจสอบกรณีดังกล่าวต่อไป

๓.๒ รับฟังข้อเท็จจริง
จากฝ่ายผู้ร้องและผู้ถูกร้อง ในการประชุมอนุกรรมการ เมื่อวันที่อังคารที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ สรุปได้ดังนี้

นายจอน อึ้งภากรณ์
รองประธานมูลนิธิศูนย์คุ้มครองสิทธิ
ด้านเอดส์ ชี้แจงว่า ตามประเพณี
ของพุทธศาสนิกชนศพของผู้ตาย
ควรได้รับการฌาปนกิจ แม้วัดจะอ้างว่า
ก่อนเสียชีวิตผู้ตายได้ ลงนามในหนังสือ
ยินยอมให้นำศพมาจัดแสดงแล้วก็ตาม
แต่การลงนามในหนังสือยินยอมดังกล่าว
ไม่มีหลักประกันได้ว่าเป็นการยินยอม
โดยอิสระจริง ๆ ยกตัวอย่างกรณี
การยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยของผู้ถูก
คุมขังจะกระทำไม่ได้ เพราะผู้ถูกคุมขัง

เป็นผู้อยู่ใต้อาณัติของเรือนจำ การยินยอม จึงไม่มีหลักประกันว่า เป็นการยินยอมโดยอิสระ ในกรณีของวัดพระบาทน้ำพุศพผู้ป่วยเอดส์ ที่นำมาจัดแสดงนั้น เป็นผู้ป่วยที่ไปรับบริการจากวัด จึงไม่อาจทราบได้ว่าขณะลงนามยินยอมให้นำศพมาแสดงนั้น จิตใจยังปกติหรือไม่ เพราะอาจซึมเศร้าขณะใกล้เสียชีวิต หรือตกอยู่ในภาวะต้องพึ่งพาชีวิตที่ยาที่อยู่อาศัยและอาหาร การกิน ดังนั้น จึงไม่อาจทราบได้ว่าเป็นการยินยอม โดยอิสระไม่อยู่ในภาวะถูกกดดันหรือมีเหตุที่เกิดจากความเกรงใจ หากมีผู้ใด มาขอให้ลงนามยินยอมในสภาวะเช่นนั้น แม้ยินยอมก็ไม่ถือว่าเป็นการยินยอม ในความหมายที่ถูกต้อง การลงนามยินยอม ผู้ลงนามยินยอมต้องสามารถ รู้สึกเห็นภาพและเข้าใจได้ว่าการยินยอมและไม่ยินยอมแตกต่างกันอย่างไร ตามประเพณีของพุทธศาสนา เมื่อตายแล้วก็ต้องฉาปนกิจศพ การสตัฟฟ์ (STUFF) ร่างกายของผู้เสียชีวิตจากโรคเอดส์แล้วนำร่างเปลือยมาแสดง ถือว่าเป็นการไม่ให้เกียรติและเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

หากอ้างว่าญาติให้ความยินยอมในการแสดงศพของผู้เสียชีวิตแล้ว ก็มีข้อสังเกตว่า คนที่นำผู้ป่วยเอดส์มาที่วัดก็คือญาติที่ไม่ เข้าใจเรื่องเอดส์ มีความรังเกียจหรือกลัวผู้ป่วยเอดส์ ซึ่งถ้าวัดให้ลงนาม ยินยอม ญาติก็พร้อมจะลงนามให้เพราะตั้งใจจะทอดทิ้งอยู่แล้ว ไม่เช่นนั้น ก็คงจะดูแลผู้ป่วยเอดส์ที่บ้านแทนที่จะมาวัด ดังนั้น การลงนามยินยอม ของญาติจึงไม่ถูกต้องและไม่มี ความหมายหรือในกรณีที่ผู้ตายได้ลงนาม ยินยอมขณะสติสมบูรณ์นั้น ก็ต้องดูว่าบรรลุนิติภาวะหรือไม่ หรือแม้เจ้าตัว ลงนามยินยอมเองโดยอิสระก็ยังคงดูว่าถูกต้องหรือไม่ เช่น ถ้าเป็นการวิจัย จะมีกระบวนการพิจารณาความเหมาะสม โดยมีคณะกรรมการตรวจสอบว่า เป็นภัยต่อผู้เข้าร่วมการวิจัยหรือไม่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงต้อง ตรวจสอบว่าการกระทำลักษณะนี้สมควรหรือไม่ในเชิงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และนอกจากนี้ยังไม่ทราบว่าการกระทำเช่นนี้ผิดกฎหมายหรือไม่

ทั่วโลกมีการนำเสนอแสดงจริง ซึ่งเป็นการแสดงศพของบุคคลที่เป็นผู้นำที่มีผู้เคารพ นับถือแต่วัดพระบาทน้ำพุมิได้เป็นเช่นกรณีดังกล่าว และประชาชนเข้ามาดูก็ไม่ได้มาดูศพคนที่ตนรักหรือเคารพนับถือแต่อย่างใด จึงคาดหวังจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ถ้าเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิ ให้แสดงมติดอกมาอย่างชัดเจน และสร้างการตื่นตัวในสังคมไทยว่ายังมีอีกหลายเรื่องที่ยังมิได้ตระหนักถึง และยังไม่มีความเหมาะสม และหวังว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องให้ความรู้แก่ประชาชนว่าสิ่งใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม มีวิธีการจัดนิทรรศการมากมายที่ให้ความรู้โดยไม่ได้ละเมิดสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ วัดพระบาทน้ำพุไม่ควรสร้างภาพให้ประชาชนรู้สึกว่าผู้ติดเชื่อเป็นคนทำบาป หากวัดพระบาทน้ำพุต้องการให้ความรู้และการศึกษากับประชาชนก็น่าจะมีวิธีที่ดีกว่านี้ ผู้ติดเชื่อเอชไอวีเป็นคนทั่วไปในสังคม ถ้าเอามาผูกพันกับภาพคนจะตายเป็นการละเมิดศักดิ์ศรี เช่น คนจะตายด้วยโรคมะเร็ง หน้าตาก่อนตายจะไม่น่าดู ดังนั้น ถ้าเอาร่างกายมาสดัฟฟ์ (STUFF) ในลักษณะเช่นนี้เห็นว่ามันไม่ถูกต้อง การนำร่างผู้เสียชีวิตที่มีร่างกายผอมมากเนื่องจากรับประทานอาหารไม่ได้มาแสดงในสภาพเปลือยกาย จึงเป็นการละเมิดสิทธิ คนทุกคนรักร่างกายตัวเองแม้ก่อนถ่ายรูปยังต้องดูว่าหน้าตาตัวเองสวยหรือไม่ คงไม่มีผู้ใดต้องการให้แสดงร่างกายของตนเองในขณะที่มีสภาพร่างกายไม่น่าดู การแสดงศพไม่ใช่เรื่องการเสียสละหรือเป็นคุณค่าทางประวัติศาสตร์ แต่เป็นระบบการขายของวัด การจัดการที่ดีที่สุดคือการฌาปนกิจศพ ทุกฝ่ายจะสบายใจยกเว้นวัด ทุกคนต้องการให้มีการจัดการแม้คนที่บริจาคร่างให้แพทย์ในที่สุดก็ต้องเผา

นายอนันต์ เมืองมูลไชย รองประธานมูลนิธิเครือข่ายผู้ติดเชื่อเอชไอวี/เอดส์ ประเทศไทย ชี้แจงว่าคนติดเชื่อเอชไอวี มีศักดิ์ศรี มีศักยภาพ พิพิธภณชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุเป็นการละเมิดสิทธิควรนำร่างของผู้เสียชีวิตไปฌาปนกิจตามศาสนา การอ้างว่าทำเพื่อเป็นอุทานหรณนั้น

ไม่ถูกต้องแต่เป็นการประจาน ญาติพี่น้องของผู้ตายไปเห็นร่าง เห็นป้ายชื่อนามสกุล แล้วจะรู้สึกอย่างไร เรื่องเช่นนี้ไม่สมควรเกิดขึ้นในสังคมไทย โดยเฉพาะในบริเวณวัด ที่ผ่านมีการนำเด็กติดเชื้อมีอาการทรุดโทรม เพื่อระดมเงินบริจาคซึ่งผู้ติดเชื้อเอชไอวีไม่ต้องการ เพราะสามารถรักษาได้ในระบบประกันสุขภาพ ไม่ต้องให้ใครมาเลี้ยงดู มูลนิธิฯ ได้เรียกร้องวัดมา โดยตลอดว่าอย่าทำอย่างนั้น อย่าตอกย้ำภาพเดิม ๆ ที่ไม่เป็นความจริง ซึ่งทำให้สังคมกลัวและเกิดผลเสียมากกว่าผลดี ทุกศพทุกร่างต้องได้รับการฌาปนกิจตามหลักศาสนา เคยมีกรณีศูนย์บำบัดยาเสพติดในกรุงเทพมหานคร มีโครงการวิจัยที่นำบุคคลกลุ่มนั้นไปศึกษาโดยไม่เต็มใจ แต่เนื่องจากต้องพึ่งพิงจึงเป็นการยินยอมภายใต้แรงกดดัน มูลนิธิฯ เคยทำวิจัยกับสหประชาชาติ งานวิจัยต้องผ่านคณะกรรมการจริยธรรม เพียงแค่ให้ปากคำแล้วไม่พอใจ ผู้ร่วมการวิจัยสามารถออกจากงานวิจัยได้เลย หลักการสิทธิมนุษยชนทุกคนมีค่าและศักดิ์ศรี การปฏิบัติลักษณะนี้เท่ากับผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ถูกลดค่าศาสนาพุทธสอนให้คนเคารพกันแต่วัดกลับอ้างว่าทำเพื่อเป็นอุทาหรณ์ มูลนิธิฯ เห็นว่าเป็นการตอกย้ำมากกว่า เช่น ผู้เข้าชมพิพาทกันได้ยินชื่อว่านี่เป็นคนติดเชื้อเอดส์ ผู้ที่ถูกกระทำเช่นนี้จะภูมิใจหรือไม่

นายเฉลิมพล พลมุข รองประธานมูลนิธิธรรมรักษ์ ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าอาวาส วัดพระบาทน้ำพุให้มาชี้แจงข้อเท็จจริงต่อคณะอนุกรรมการฯ ว่า เดิมวัดเริ่มดูแลผู้ป่วยเอดส์มาตั้งแต่ ปี ๒๕๔๕ หลังจากนั้นประมาณ ๓-๔ ปี มีผู้ป่วยมากขึ้นและมีการเสียชีวิตที่วัด ช่วงแรกวัดได้ทำการฌาปนกิจศพแล้วเก็บกระดูกไว้ประกอบพิธีสวดอุทิศส่วนกุศลให้ สาเหตุที่เกิดพิพาทกันที่ชีวิตเพราะมีผู้ป่วยบางรายแจ้งความประสงค์ว่าถ้าเสียชีวิตไปแล้วอยากให้มีประโยชน์ต่อสังคมโดยใช้ร่างเป็นอุทาหรณ์สอนใจได้มากกว่าห่อกระดูก ตัวอย่างเช่น โรงพยาบาลศิริราช หรือวัดต่าง ๆ ที่มีผู้มอบร่างเป็นมรณานุสติ ซึ่งมีการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องนี้มาก โดยพิจารณาถึง

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทกันชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

เรื่องสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล ผลกระทบต่อสังคมและกฎหมาย ในที่สุดได้ตกลงเป็นการภายในวัดโดยเจ้าอาวาสรับรู้ด้วย เริ่มแรกมีเพียงไม่กี่ราย ก่อนมอบร่างจะพูดคุยกับผู้ป่วยก่อนเสียชีวิตหลายครั้ง บางรายยอมมอบร่างแต่เมื่อเสียชีวิตแล้วญาติกลับไม่ยินยอมและนำศพกลับไป บางรายยินยอมทั้งผู้ป่วยและญาติ โดยมีหลักฐานแสดงเจตนาเป็นหนังสือและญาติก็ได้ลงนามด้วย ขอยืนยันว่าผู้ป่วยได้ลงนามยินยอมในขณะที่สติสัมปชัญญะสมบูรณ์ดีทุกประการ สำหรับกรณีผู้ป่วยที่ไม่มีญาตินั้น วัดจะทำการสืบหาชื่อจริงเพื่อออกใบมรณบัตรต่อมาปรากฏว่ามีผู้ป่วยแสดงเจตนามอบร่างมากขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นจำนวน ๑๙ ร่าง วัดไม่มีเจตนาละเมิดสิทธิของผู้ติดเชื่อ และวัดได้ประกอบพิธีทางศาสนาให้ผู้ติดเชื่อที่เสียชีวิตทุกรายด้วย นอกจากนี้จะดูแลผู้ติดเชื่อแล้ววัดยังดูแลผู้สูงอายุ คนพิการ คนยากไร้จำนวนหลายร้อยคน มีผู้สูงอายุและญาติทำหนังสือมอบร่างให้เพื่อจัดแสดง ณ โครงการ ๒ อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี ร่างที่จัดแสดงมีเสื้อผ้าปกปิดและทุกวัน ๑๕ คำ วัดจะทำพิธีให้ผู้เสียชีวิต โดยมีญาติและประชาชนร่วมพิธีสวดด้วย เจตนาของผู้เสียชีวิตเพื่อเป็นอุทาหรณ์สอนใจคนรุ่นหลัง

คณะกรรมการของมูลนิธิธรรมรักษ์ส่วนมากเป็นข้าราชการ ในด้านการจัดเก็บและสต๊อฟ (STUFF) ศพนั้น ไม่มีการจดทะเบียนแต่อย่างใด แต่มีบุคคลและหน่วยงานหลายฝ่ายร่วมรับรู้และรับทราบ เช่น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลอานันทมหิดล ผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรีทุกท่านที่ผ่านมา แม้กระทั่งนายกรัฐมนตรีก็ได้เข้าไปดูพิพิธภัณฑ์นี้มาแล้ว มีการหารือในคณะกรรมการมูลนิธิฯ ว่า น่าจะมีพิพิธภัณฑ์ชีวิตเพียงจำนวนเท่านี้ แต่มิได้มีการบันทึกการประชุมไว้เป็นหลักฐานส่วนเรื่องระยะเวลาในการจัดแสดงนั้นจะขอรับกลับไปปรึกษาคณะกรรมการมูลนิธิธรรมรักษ์

วัตถุประสงค์ของการจัดแสดงพิพาทกันที่ชีวิต คือ ข้อแถมมุ่งเรื่องสติ ข้อสองมุ่งไปที่กลุ่มวัยรุ่นเพราะมีการประเมินว่ากลุ่มวัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยง หลังจากที่มีการจัดแสดงได้ประเมินว่ามีพฤติกรรมดังกล่าวลดน้อยลงตามที่คณะอนุกรรมการฯ ได้มีคำถามขอชี้แจงว่า

- กรณีมีบุคคลภายนอกมองว่าการกระทำดังกล่าวมีลักษณะนำผู้ป่วยเอดส์มาเป็นจุดขายในการเรียกร้องเงินบริจาค นั้น จะขอรับข้อสังเกตดังกล่าวไปปรึกษากับทางวัดและเจ้าอาวาสต่อไป
- กรณีมีข้อเสนอให้จัดหาเครื่องนุ่งห่มให้กับร่างที่จัดแสดงนั้น ทางวัดกำลังดำเนินการอยู่
- กรณีการจัดแสดงพิพาทกันที่ชีวิตอาจเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น เห็นว่าการละเมิดเป็นเรื่องของการกระทำละเมิดระหว่างบุคคลต่อบุคคล แต่ในกรณีที่ผู้ป่วยได้ยินยอมอุทิศร่างให้เป็นสิทธิของผู้ป่วยที่จะกระทำได้ จึงเห็นว่าไม่เป็นการละเมิดสิทธิ

๓.๓ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๐.๐๐ น. พระอุดมประชาทร (พระอลงกต ดิกขปัญโญ) เจ้าอาวาสวัดพระบาทน้ำพุ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อคณะอนุกรรมการฯ ว่าหากมองจากภายนอกวัดพระบาทน้ำพุอาจเป็นสถานที่ที่ให้ความสำคัญในเรื่องเอดส์มากกว่าด้านอื่น แต่หากไปดูที่วัดแล้วจะเห็นได้ว่า ไม่ได้ทำงานเกี่ยวกับเรื่องเอดส์เพียงอย่างเดียว แต่งานหลักในปัจจุบันคือดูแลเด็กกำพร้าที่พ่อแม่เสียชีวิตจากโรคเอดส์ไม่ว่าจากที่วัดหรือจากภายนอกที่มีคนนำเด็กมาให้ทางวัดเลี้ยง นอกจากนั้นมีการดูแลเรื่องผู้สูงอายุ ผู้อนาถา ซึ่งส่วนมากบุคคลเหล่านั้นเป็นญาติผู้ใหญ่ของผู้ป่วยโรคเอดส์เนื่องจากผู้ป่วยบางคนพ่อแม่เสียชีวิตไปแล้ว บางรายมาที่วัดพาดู ยาย หรือญาติผู้ใหญ่ที่ตนต้องดูแลมาด้วย จึงเป็นการระเพิ่มที่วัดต้องให้การดูแล

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทกันชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

๑๖

ปี ๒๕๓๗ วัดพระบาทน้ำพุได้ก่อตั้งมูลนิธิธรรมรักษ์ โดยมีสาธารณสุขจังหวัดเป็นประธาน ต่อมาเมื่อโครงการธรรมรักษ์นิเวศน์ ซึ่งเกิดขึ้นภายใต้การทำงานของมูลนิธิธรรมรักษ์ไม่ใช่ภายใต้การทำงานของวัดพระบาทน้ำพุดำเนินงานเกี่ยวกับผู้ป่วยโรคเอดส์ ส่วนวัดพระบาทน้ำพุ มีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ แต่เมื่อมีการร้องเรียน ผู้ร้องเรียนจะร้องเรียนวัดไม่ได้ร้องเรียนมูลนิธิธรรมรักษ์

การจัดแสดงร่างผู้เสียชีวิตจากโรคเอดส์เป็นหนึ่งในโครงการของมูลนิธิธรรมรักษ์ ไม่ใช่โครงการของวัดพระบาทน้ำพุ โดยก่อนเสียชีวิตผู้นั้น ได้ให้ความยินยอมในการนำร่างของตนมาจัดแสดงเพื่อการศึกษาเนื่องจาก วัดพระบาทน้ำพุมีคนเข้ามาศึกษาดูงานปีละหลายแสนคน ส่วนการจัดแสดงในลักษณะพิพิธภัณฑ์นั้นยอมรับว่าไม่ได้ศึกษากฎหมายว่าต้องทำอะไรบ้าง เนื่องจากเดิมมีการจัดแสดงศพธรรมดาเท่านั้น ต่อมาเจ้าหน้าที่โครงการของมูลนิธิธรรมรักษ์เห็นว่า คำว่าพิพิธภัณฑ์เป็นคำที่น่าจะนำมาใช้กับการแสดงศพได้จึงมีการใช้ชื่อเป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อให้คนมาศึกษาเรื่องความตาย และเรื่องสังขารซึ่งภายในห้องจัดแสดงไม่ได้มีอะไรเปลี่ยนแปลงจากเดิมแต่อย่างใด ต่อมาเมื่อมีการร้องเรียนว่าการจัดแสดงนั้นเป็นการละเมิดสิทธิของผู้เสียชีวิต ทางมูลนิธิธรรมรักษ์และวัดพระบาทน้ำพุพร้อมที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องตามคำคัดค้านหรือท้วงติงและในอนาคตพิพิธภัณฑ์ดังกล่าวจะเปลี่ยนชื่อเป็นศาลาธรรมสังเวช โดยวัดพระบาทน้ำพุจะดำเนินการตามเจตนารมณ์ของผู้เสียชีวิตที่ยอมอุทิศร่างของตนเป็นวิทยาทานในการดำเนินชีวิต

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพิธภัณฑชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

บทบาทของวัดพระบาทน้ำพุคือดูแลคนที่ถูกทอดทิ้งไม่ว่าจะติดเชื่อหรือไม่ติดเชื่อก็ตาม เนื่องจากวัดคือแหล่งพักพิงที่สุดท้ายของคนหลาย ๆ คน โดยเฉพาะผู้ติดเชื่อเอชไอวีที่ครอบครัวและสังคมไม่เข้าใจ บางคนมาอาศัยอยู่ที่วัดเป็นเวลา ๑๕-๑๖ ปี เนื่องจากเขาไม่มีบ้านและสถานการณ์การเสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ในปัจจุบันต่างจากเมื่อก่อนมาก เพราะผู้ติดเชื่อรู้จักการดูแลตนเองและมีรับประทานยาต้านไวรัส สามารถมีชีวิตอยู่ยาวนานซึ่งเป็นของวัดในการดูแลเพิ่มมากยิ่งขึ้น ส่วนผู้ป่วยที่มีร่างกายแข็งแรง วัดพระบาทน้ำพุได้สอนอาชีพให้กับคนเหล่านั้นด้วย ซึ่งสังคมในบริเวณใกล้เคียงให้การยอมรับเป็นอย่างดี

หลังจากพระอุดมประชากร (พระอลงกต ดิกขปัญโญ) เจ้าอาวาสวัดพระบาทน้ำพุ ชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการฯ แล้ว ต่อมาในช่วงเวลาบ่ายของวันเดียวกันได้เข้าร่วมการเสวนาเกี่ยวกับกรณีปัญหา **“พิพิธภัณฑชีวิต (Life Museum) กับวัดพระบาทน้ำพุ”** และได้ให้ความเห็นต่อผู้เข้าร่วมการเสวนา ปรากฏรายละเอียดตามข้อ ๓.๔

๓.๔ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๓.๓๐ น. คณะอนุกรรมการฯ ได้จัดเสวนาเพื่อหาข้อสรุป **“กรณีพิพิธภัณฑชีวิต (Life Museum) กับวัดพระบาทน้ำพุ”** โดยมีผู้แทนจากสถาบันวิชาการ หน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมเสวนาแสดงความเห็น ประกอบด้วย ศูนย์กฎหมายสุขภาพและ จริยศาสตร์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กรมการศาสนา สมาคมสำนักงานพิพิธภัณฑไทย องค์การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสาธารณสุข มูลนิธิคุ้มครองสิทธิด้านเอดส์ เครือข่ายผู้ติดเชื่อเอชไอวี/เอดส์ประเทศไทย วัดพระบาทน้ำพุ ตัวแทนผู้ติดเชื่อ ญาติผู้เสียชีวิต และสื่อมวลชน

ผู้เข้าร่วมเสวนาได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
อย่างกว้างขวาง สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

นางวิสา เบ็ญจมนโน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ/
ประธานอนุกรรมการฯ แจ้งว่า การเสวนามีจุดประสงค์ให้มีการแลกเปลี่ยน
เรียนรู้เพื่อร่วมกันหาข้อสรุปกรณีที่ผู้ร้องเรียนยังติดใจในประเด็นการจัดแสดง
ร่างผู้เสียชีวิตในพิพิธภัณฑ์ชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ สำหรับการจัดแสดง
พิพิธภัณฑ์ชีวิตโดยเปิดเผยชื่อ-สกุล และภาพถ่ายของผู้เสียชีวิตนั้น เป็นการ
ละเมิดสิทธิของผู้เสียชีวิตตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
๒๕๕๐ มาตรา ๔ และมาตรา ๓๕ หรืออาจจะมีการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
ในเบื้องต้นวัดพระบาทน้ำพุยินดีปรับแก้โดยปกปิดชื่อ นามสกุล และภาพถ่าย
ของผู้เสียชีวิตแล้ว ประเด็นต่อมาคือการจัดแสดงร่างผู้เสียชีวิตยังเป็นการ
ละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ คณะอนุกรรมการฯ จึงจัดการเสวนาระดม
ความคิดเห็นและร่วมกันหาข้อสรุปจากจากสถาบันวิชาการ หน่วยงานและบุคคล
ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลในการประกอบการพิจารณาต่อไป

ศาสตราจารย์แสวง บุญเฉลิมวิภาส ผู้อำนวยการ
ศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ให้ความเห็นว่า ในด้านกฎหมาย ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อยู่บนพื้นฐานของการ
ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน และในด้านกฎหมายอาญาแม้ว่าบุคคลนั้น
จะเสียชีวิตไปแล้ว แต่หากมีการกระทำที่นำมาซึ่งความเสียหายต่อชื่อเสียง
เกียรติยศของผู้เสียชีวิตหรือญาติของผู้เสียชีวิต การกระทำนั้นเป็นการ
หมิ่นประมาทได้ แต่อย่างไรก็ตามการกระทำนั้นจะถือว่าเป็นความผิดอาญา
ต้องเป็นการกระทำที่มีเจตนา สำหรับประเด็นเรื่องเกี่ยวกับความลับของบุคคล
หากเราเปิดเผยความลับส่วนบุคคลของผู้อื่นโดยอ้างเพื่อประโยชน์สาธารณะนั้น
ต้องระบุให้ชัดเจนว่าเพื่อประโยชน์สาธารณะอันใด เหตุใด เพราะอะไร

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

และในเรื่องการนำร่างผู้เสียชีวิตมาเปิดเผยนั้น บุคคลนั้นต้องให้ความยินยอมด้วยความสมัครใจและรับรู้ว่าจะนำร่างของตนไปทำอะไร การจัดแสดงพิพาทชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ แม้ว่าผู้เสียชีวิตได้ให้ความยินยอมก่อนแล้วก็ตาม แต่หากมีการนำชื่อ-สกุล อาชีพ ของบุคคลนั้นมาเปิดเผย ต้องพิจารณาว่าชื่อและอาชีพของบุคคลผู้นั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์อันใดต่อสาธารณชนได้บ้าง

นายไพศาล ลิ้มสถิตย์ นักวิจัยศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้ความเห็นว่า ในประเทศอังกฤษ และประเทศอื่น ๆ ที่ใช้หลักกฎหมายระบบกฎหมายจารีตประเพณี (common law system) จะไม่ถือว่าศพเป็นสิ่งของ ดังนั้นจะจำหน่าย จ่าย โอน ให้กับบุคคลอื่นเหมือนทรัพย์สินทั่วไปไม่ได้ สำหรับในต่างประเทศการจัดแสดงนิทรรศการ “Body Worlds” ซึ่งได้เคยจัดแสดงมาแล้วทั่วโลกทั้งในทวีปยุโรป สหรัฐอเมริกาและบางประเทศในเอเชีย การจัดแสดงดังกล่าวเน้นเรื่องการจัดแสดงร่างของผู้เสียชีวิตในท่วงท่าต่าง ๆ แสดงกลไกการทำงานทางกายวิภาคของอวัยวะมนุษย์ โดยจะเน้นเรื่องการให้ความยินยอมโดยสมัครใจและรับรู้ว่าจะนำร่างตนไปทำอะไรหลังจากที่ตนเสียชีวิตก่อนที่บุคคลนั้นจะบริจาคร่างของตนเอง สำหรับประเด็นการรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริจาคร่างนั้น จะไม่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณชนแต่จะถูกเก็บแยกไว้เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ว่าร่างของผู้เสียชีวิตที่นำมาแสดงเป็นของผู้บริจาคจริงหรือไม่

นายแพทย์ประวิทย์ ลีสถาพรวงศ์ อนุกรรมการฯ ให้ความเห็นว่า ประเด็นเรื่องการบริจาคร่าง โดยปกติจะไม่เปิดเผยสาเหตุและประวัติของผู้เสียชีวิต แต่ก็สามารถทำการตรวจสอบได้ โดยจะมีระบบการเก็บข้อมูล รายชื่อและประวัติของผู้บริจาคร่างหลังจากเสียชีวิตแยกไว้

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทกันชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

ต่างหาก กรณีรับร่างผู้เสียชีวิตที่ไม่ได้แสดงเจตจำนงในการบริจาคร่างไว้ ก็อาจเป็นสาเหตุนำไปสู่การกระทำในลักษณะละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนมากขึ้น เช่น ไม่รักษาผู้ป่วยหรือละทิ้งนักโทษที่เจ็บป่วยเพื่อให้เสียชีวิตเร็วขึ้น มีการประหารชีวิตมากขึ้น หรือมีการฆาตกรรมมากขึ้น เพื่อนำศพหรืออวัยวะมาใช้ประโยชน์ จึงเป็นประเด็นที่กลุ่มประเทศตะวันตกให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก สำหรับประเทศไทยทราบว่า คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาร่างแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาความผิดเกี่ยวกับศพ เช่น ห้ามดูหมิ่นศพ ห้ามกระทำชำเราศพ ห้ามอนาจารศพ ห้ามทำลายหรือทำให้ศพเสียหาย เป็นต้น แต่ยังคงต้องการพิจารณาของรัฐสภา อันเป็นการแสดงให้เห็นว่า เรื่องศพเป็นเรื่องที่มีคุณค่าในตัวเองและควรต้องมีการจัดการเป็นพิเศษ

ในอดีตที่ผ่านมายังไม่อาจสรุปได้ว่าการจัดแสดงร่างผู้เสียชีวิต ทำได้หรือไม่ เพราะมีปัจจัยเกี่ยวข้องหลายประการ ในที่นี้ควรพิจารณาว่า หากมีการจัดแสดงร่างผู้เสียชีวิต จะสามารถกระทำได้อย่างใดเงื่อนไขใด และมีความเหมาะสมประการใด จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสาธารณชน และเป็นที่ยอมรับ

นางสาวจันทิมา ธนาสว่างกุล อนุกรรมการฯ ให้ความเห็นว่า การกระทำที่จะละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคลของผู้เสียชีวิตหรือไม่นั้น ต้องพิจารณา ประเด็นความสมดุลระหว่างสิทธิส่วนบุคคลกับประโยชน์สาธารณะว่ามีมากน้อยเพียงใด ดังนั้นการแสดงร่างของผู้เสียชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุจะมีได้หรือไม่ ถ้าได้ต้องมีกระบวนการหรือวิธีการในการจัดการมากน้อยเพียงใด เช่น การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเป็นเรื่องต้องห้าม ดังนั้นเรื่องที่จัดเสวนาในครั้งนี้ถือเป็นเรื่องใหม่ในสังคมไทย ทุกภาคส่วนควรเข้ามามีบทบาทในการหาทางออกร่วมกัน

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทกันที่ชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

ดร.ปริตตา เฉลิมเผ่า กอนันทกุล ผู้อำนวยการ
ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ให้ความเห็นโดยสรุปได้ดังนี้

- (๑) วัฒนธรรมไทย การนำเสนอร่างผู้เสียชีวิตมีความหมาย
อย่างไร เช่น กรณีการแสดงร่างของพระภิกษุที่
มรณภาพแล้วถือเป็นการแสดงให้เห็นบุญฤทธิ์ของท่าน
ผู้นั้น แต่หากเป็นการแสดงร่างผู้เสียชีวิตที่เป็นบุคคล
ทั่วไปมีความเหมาะสมหรือไม่
- (๒) การจัดแสดงร่างผู้เสียชีวิต มีการจัดแสดงอย่างไรบ้าง
ทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย เช่น การจัด
นิทรรศการ “Body Worlds” การจัดแสดงซากมัมมี่
หรือพิพิกภัณฑ์ใน โรงเรียนแพทย์ ซึ่งในการจัดแสดงมีทั้ง
ผู้เห็นด้วยและผู้ไม่เห็นด้วย
- (๓) ผู้ใดมีสิทธิในการปฏิบัติต่อร่างผู้เสียชีวิต เช่น การจัดกร
งานศพควรเป็นญาติพี่น้อง หรือในกรณีที่วัดเป็นผู้ได้รับ
การบริจาคเป็นผู้จัดการงานศพ

ทั้งนี้ควรพิจารณาถึงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความเหมาะสม
ในการจัดแสดงร่างผู้เสียชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ การจัดแสดงพิพิกภัณฑ์ชีวิต
เป็นการสร้างประสบการณ์บางอย่างให้กับผู้ที่ได้รับชม เพื่อให้ได้รับความรู้
หรือได้รับประสบการณ์อย่างอื่น ๆ

นางสมลักษณ์ เจริญพจน์ นายกสมาคมสำนักงาน
พิพิกภัณฑ์ไทยให้ความเห็นว่า พิพิกภัณฑ์ คือ สถานที่รวบรวมอะไรบางอย่าง
แล้วนำมาเสนอเรื่องราวต่าง ๆ โดยต้องมีความชัดเจนว่าจัดตั้งไปเพื่ออะไร
อีกทั้งการจัดตั้งเป็นพิพิกภัณฑ์ต้องมีสิ่งของที่เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ดังนั้น
จึงควรต้องมีระบบในการบริหารจัดการว่าร่างผู้เสียชีวิตที่เก่ามากแล้ว

ควรจัดการอย่างไร ควรมีระยะเวลาในการนำร่างผู้เสียชีวิตแต่ละร่าง มาจัดแสดง และหากมีการบริจาคมากขึ้นจะมีการจัดการกับร่างผู้เสียชีวิต อย่างไรบ้าง

การจัดแสดงผลงานในพิพิธภัณฑ์จะมีจรรยาบรรณ ของพิพิธภัณฑ์ทั่ว ๆ ไป สภาการพิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติซึ่งเป็นการรวมตัว ของคนทำงานเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ทั่วโลกได้ออกธรรมนูญเป็นจรรยาบรรณ ในการทำพิพิธภัณฑ์ โดยแบ่งการแสดงออกเป็นหลายประเภท เช่น พิพิธภัณฑ์ วัฒนธรรม ด้านธรรมชาติ ด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะต้องมีการนำเสนอว่า สิ่งที่น่ามาเสนอให้อะไรกับผู้ชมบ้าง แต่การจัดแสดงร่างผู้เสียชีวิตนั้น ไม่ควรจะนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เสียชีวิตมาเปิดเผยต่อสาธารณชน แต่ควรมีการนำเสนอที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์นั้น ๆ เช่น พิพิธภัณฑ์โบราณคดี หากมีการนำโครงกระดูกมาจัดแสดงควรเป็นการจัดแสดงว่าโครงกระดูก ที่นำมาแสดงเป็นโครงกระดูกมนุษย์ที่มีอายุกี่ปีมาแล้วและเป็นโครงกระดูก ผู้หญิงหรือผู้ชาย หากเป็นการจัดแสดงทางด้านวิทยาศาสตร์ควรเป็นการ จัดแสดงเกี่ยวกับเรื่องกายวิภาค เป็นต้น ในอดีตการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ ต้องขออนุญาตจากกรมศิลปากร แต่ในปัจจุบันเพียงแจ้งข้อมูลการจัดแสดง ไปที่กรมศิลปากรเพื่อมาตรวจสอบว่ามีอะไรที่เหมาะสมหรือไม่ ดังนั้น การจัดแสดงอะไร ก็ตามขึ้นอยู่กับรูปแบบความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ในพื้นที่ ขึ้นอยู่กับการยอมรับของสังคม และต้องคำนึงด้วยว่าการจัดแสดง ร่างผู้เสียชีวิตเหล่านั้นให้อะไรได้บ้างในทางสังคมหรือในทางวิทยาศาสตร์

นายอนันต์ เมืองมูลไชย รองประธานมูลนิธิคุ้มครองสิทธิ ด้านเอดส์ ให้ความเห็นว่า ประเด็นเรื่องการให้ความยินยอมก่อนเสียชีวิต ผู้นั้นถูกกดดันจากอำนาจที่เหนือกว่าหรือไม่ คนทุกคนมีคุณค่าในตัวเอง ควรให้ความเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นชื่อ-สกุล อาชีพ

การที่ไปขอความยินยอมจากผู้ป่วยมีความเป็นไปได้สูงที่ผู้ป่วยต้องให้ความยินยอมไม่ว่าด้วยความเกรงใจหรือเหตุอื่นใดก็ตาม ควรมีการปกปิดข้อมูลส่วนบุคคล เช่น การระบุว่าร่างผู้เสียชีวิตเป็นพนักงานให้บริการยอมเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ให้บริการ ซึ่งอาจทำให้คนกลัว กลียด ไม่กล้าเข้าใกล้บุคคลเหล่านั้น อันอาจก่อให้เกิดการแบ่งแยกระหว่างชนชั้น หรือแม้กระทั่งการไปขอข้อมูลผู้ติดเชื่อต้องใช้รหัสแทนชื่อในการเก็บข้อมูล แม้แต่ผู้ทำวิจัยยังไม่สามารถทราบชื่อของผู้ป่วยได้ มีเพียงคณะวิจัยที่ลงพื้นที่ไปสอบถามเท่านั้นที่ทราบข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วย และเมื่อทำวิจัยเสร็จแล้วต้องทำลายข้อมูลที่ได้รับมาเพื่อป้องกันการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้นการปกปิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

นายเฉลิมชัย เพื่อนบัวผัน รองประธานเครือข่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ประเทศไทย ตั้งประเด็นว่า กรณีวัดพระบาทน้ำพุแล้วหมายความว่ารวมถึงผู้ป่วยที่รักษาตัวอยู่ด้วยหรือไม่ อยากให้มองในภาพกว้างมากกว่าเนื่องจากหลาย ๆ ประการที่วัดพระบาทน้ำพุได้กระทำลงไปล้วนแต่มีเรื่องเกี่ยวกับสิทธิเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น สิทธิผู้ป่วย สิทธิในการศึกษา สิทธิเด็ก สิทธิผู้เสียชีวิต เป็นต้น หากมองในประเด็นด้านศาสนาว่าการจัดแสดงร่างผู้เสียชีวิตเพื่อเป็นมรณานุสติแล้วโดยส่วนตัวเห็นด้วย แต่อยากให้มองในมุมที่กว้างกว่านี้ว่าการจัดแสดงศพดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์ ผลดี ผลเสียต่อผู้ที่ได้รับชมอย่างไร มีข้อดีหรือข้อเสียอย่างไร ดังนั้น การจัดแสดงร่างผู้เสียชีวิตควรมิวัตถุประสงค์ในการจัดการ รวมทั้งความชัดเจนในด้าน การให้องค์ความรู้ว่าจัดแสดงแล้วได้อะไรกลับมา

นายอภิวัฒน์ กวางแก้ว ประธานเครือข่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ประเทศไทย ให้ความเห็นว่า ไม่ทราบเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งพิพาทกันชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ ผู้เข้าชมการแสดงร่าง

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง การนิพิพิทภัณฑ์ชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

ผู้เสียชีวิตดังกล่าวได้เรียนรู้อะไรจากการรับชม อาจต้องมีการประเมิน ข้อดี ข้อเสีย ของการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชีวิต

พระอุดมประชาพร

(พระอลงกต ดิกขปัญโญ) เจ้าอาวาส วัดพระบาทน้ำพุ ชี้แจงว่า แรกเริ่ม มีผู้ป่วยมาขอพักพิงที่วัดไม่กี่คน ซึ่งไม่เป็นปัญหาที่วัดจะเลี้ยงดูบุคคล เหล่านั้นให้มีชีวิตอยู่รอดได้และยัง ไม่ได้คิดว่าจะดูแลผู้ป่วยในระยะยาว เช่นนี้ หลังจากที่มีข่าวเรื่องการรับ ผู้ป่วยโรคเอดส์มาอยู่ที่วัด พระในวัด ได้หนีออกจากวัดเกือบหมด ชาวบ้าน ไม่กล้าเข้าวัด ไปบิณฑบาตก็ได้บาตร เปล่ากลับมาชาวบ้านต่อต้านและขับไล่ เนื่องจากในช่วงระยะแรกชาวบ้าน กลัวว่าวัดจะนำผู้ป่วยมาแพร่เชื้อเอดส์ ในหมู่บ้าน ดังนั้นปัญหาจึงอยู่ที่ ชาวบ้านไม่เข้าใจในเรื่องเอดส์ กว่าจะทำให้ชาวบ้านเข้าใจในเรื่อง เอดส์ได้ต้องใช้เวลาหลายปีในปัจจุบัน ชาวบ้านเข้าใจและเห็นใจผู้ป่วย มากยิ่งขึ้น มาช่วยประกอบอาหาร และดูแลผู้ป่วยที่วัด

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทกรณีชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

คนส่วนมากไม่ได้คิดในประเด็นที่ว่าคนที่ป่วยเป็นโรคเอดส์ส่วนมากเป็นคนมีรายได้น้อยกว่าวัน เช่าห้องอยู่ เมื่อป่วยเป็นโรคเอดส์ไม่มีงานทำไม่มีใครจ้างแล้วบุคคลเหล่านั้นจะหันไปพึ่งใคร วัดจึงเป็นสถานที่แห่งสุดท้ายที่บุคคลเหล่านั้นมาขออาศัยพักพิง ในประเทศไทยมีหลายองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือด้านเอดส์ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีศักยภาพและบทบาทที่ต่างกันออกไป แต่ที่วัดพระบาทน้ำพุไม่ได้มุ่งหวังสิ่งใดเพียงแต่เราช่วยดูแลคนทุกข์ยากด้วยความสงสารและด้วยความเห็นใจ ปัจจุบันมีคนมาศึกษาดูงานที่วัดพระบาทน้ำพุปีละไม่ต่ำกว่า ๒ แสนคน แต่มีกลุ่มบุคคลบางกลุ่มกล่าวหาว่าวัดพระบาทน้ำพุนำศพผู้ป่วยมาหากินซึ่งการกล่าวหาเช่นนี้ไม่เป็นความจริง ผู้ป่วยที่เสียชีวิตแล้วทางวัดก็จะเผาและทำบุญให้ทุกปี เว้นแต่คนที่บริจาคศพเพื่อนำมาจัดแสดงศพนั้นจะไม่ได้ทำการเผา ผู้ป่วยบางรายอาศัยอยู่ที่วัดไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี โดยที่วัดไม่ได้บังคับให้อยู่

การจัดตั้งพิพาทกรณีชีวิต ดำเนินการโดยมูลนิธิธรรมรักษ์ หลังจากทีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ลงพื้นที่และเข้าตรวจสอบการจัดแสดงร่างผู้เสียชีวิตแล้วได้มีข้อทักท้วงเรื่องชื่อ-สกุล อาชีพของผู้เสียชีวิต ทางวัดได้มีการปรับแก้ไปตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทักท้วงแล้วและยินดีแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เป็นที่พอใจและเกิดประโยชน์สูงสุดกับทุกฝ่าย และการจัดแสดงร่างผู้เสียชีวิตดังกล่าวไม่ได้จัดแสดงเฉพาะศพผู้เสียชีวิตจากโรคเอดส์เท่านั้น ยังมีศพผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุอื่น ๆ มาจัดแสดงด้วยเพื่อเป็นอุทาหรณ์ในการใช้ชีวิตให้แก่ผู้ที่ได้เข้าชม ในปัจจุบันมีคนเข้าไปเยี่ยมผู้ป่วยมากขึ้น ไปบริจาคของให้ผู้ป่วยมากขึ้น ไปให้กำลังใจผู้ป่วยมากขึ้นเพราะได้รับรู้ว่าเอดส์ไม่ได้เป็นอันตรายอย่างที่คิดหากรู้จักป้องกันและระมัดระวังในการใช้ชีวิต วัดพระบาทน้ำพุพยายามสอนให้คนเข้าใจและเห็นใจสิทธิของผู้ป่วยเอดส์

ประเด็นเรื่องการให้ความยินยอมนั้น ในเอกสารการให้ความยินยอมโดยมีการลงลายมือชื่อผู้ป่วยและพยานในการให้ความยินยอมโดยทางวัดไม่ได้กดดันผู้ป่วยแต่อย่างใด ในปัจจุบันมีคนมาบริจาคร่างกายให้ทางวัดจำนวนมากจนทางวัดเองต้องมีการปฏิเสธไปบ้าง และต่อไปนี้พิพิธภณัฐชีวิตจะเปลี่ยนเป็นศาลาธรรมสังเวช

นางนภา เศรษฐกร ผู้ตรวจราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้ความเห็นว่า เคยพาเด็กในความดูแลไปเยี่ยมชมพิพิธภณัฐชีวิตแล้วรู้สึกว่ามีประโยชน์มาก บางครั้งการให้สติคนในสังคมต้องย้ำเน้นเพื่อจะได้เกิดความตระหนัก การจัดแสดงศพของวัดพระบาทน้ำพุ เป็นการจัดแสดงเพื่อสร้างองค์ความรู้ สร้างความตระหนักในการใช้ชีวิต อีกทั้งทำให้เกิดความเข้าใจในการใช้ชีวิตร่วมกันระหว่างสังคมภายนอกกับผู้ติดเชื้อเอดส์ ดังนั้น เราควรหันกลับมาดูว่าการกระทำต่าง ๆ ต้องทำอะไรบ้างเพื่อไม่ให้มีการละเมิดสิทธิและเกิดประโยชน์ต่อชุมชน

นายธนสรรค์ ลักษณะชัย ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ให้ความเห็นว่า ไม่เห็นด้วยกับการที่จะเปิดเผยชื่อหรือสิทธิส่วนบุคคลต่อสาธารณะ

ดร.โชติกา วิทยารากุล ผู้แทนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ความเห็นว่า สิทธิส่วนบุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่เป็นสิทธิที่สมบูรณ์ แต่สำหรับผู้เสียชีวิตแล้วชื่อและสถานภาพควรได้รับการคุ้มครอง อีกทั้งจุดประสงค์ของการจัดทำพิพิธภณัฐชีวิตควรที่จะต้องชัดเจนมากกว่านี้ ว่าเพื่อการศึกษาหรือเพื่อการใด อีกทั้งควรมีการจัดการที่เป็นระบบเพื่อให้ง่ายต่อการสำรวจตรวจสอบหากมีข้อสงสัย

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทกันที่ชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

ตัวแทนผู้พักอาศัยจากวัดพระบาทน้ำพุ ให้ความเห็นว่า ตนอยู่ที่วัดพระบาทน้ำพุติดต่อกันมาเป็นเวลา ๑๖ ปี โดยเป็นผู้ป่วยที่เข้ามา ในช่วงแรก ๆ ผู้ป่วยที่มาอาศัยอยู่ที่วัดส่วนมากจะมีฐานะยากจน บางคน ครอบครัวไม่เข้าใจในเรื่องสิทธิของผู้ติดเชื่อ ไม่ยอมรับผู้ติดเชื่อ เป็นเหตุให้ผู้ติดเชื่อไม่ได้รับโอกาสจากสังคมเท่าที่ควร ดังนั้น เมื่อเข้ามาพักอาศัย อยู่ที่วัดแล้วสิ่งที่สามารถจะอุทิศเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่วัดได้ก็มีเพียง ร่างกายของตนเท่านั้น การมอบร่างกายให้กับวัดของผู้ป่วยไม่ได้มอบ ภายใต้งานกตัญญูหรือเหตุผลอย่างอื่นแต่มอบร่างกายด้วยความยินยอม อย่างน้อยเพื่อให้ร่างของตนเกิดประโยชน์อะไรต่อวัดได้บ้าง

นายประณู สุวรรณภักดี รองเลขาธิการคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้ความเห็นว่า ในประเด็นเรื่องการให้ความยินยอม วัดควรปรับแก้เอกสารการให้ความยินยอมใหม่ ว่า “ข้าพเจ้าขออุทิศร่างกาย ให้แก่วัด เพื่อ..... (ให้ระบุวัตถุประสงค์ของการบริจาค) หากทางวัด ไม่มีความประสงค์จะรับศพข้าพเจ้าขอให้วัดฃาปนกิจศพของข้าพเจ้า แทน หรือหากวัดไม่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในร่างกายของข้าพเจ้าแล้ว ขอให้วัดฃาปนกิจศพของข้าพเจ้าด้วย” เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาในการอุทิศ ร่างกายให้แก่วัดเพราะไม่ใช่วัดขอร่างกายของผู้นั้น แต่เป็นความประสงค์ ผู้นั้นที่ต้องการมอบร่างกายให้แก่วัด

นางสาวสุณี หวังสันติตระกูล นักวิชาการศาสนาชำนาญการ กรมการศาสนา ให้ความเห็นว่า ไม่ได้คัดค้านในการที่วัดจะจัดแสดงร่าง ของผู้เสียชีวิต แต่ไม่เห็นด้วยกับการเปิดเผยชื่อ-สกุล ดังนั้น จึงเห็นควร ให้ทางวัดมีการจัดการเกี่ยวกับเอกสารการรับบริจาคร่างของผู้เสียชีวิต ให้เป็นระบบ และมีระเบียบมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม

สำนักงานคณะกรรมการการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สิทธิของบุคคลในเกียรตินิยม ชื่อเสียง กรณีพิพาทกันชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

พลอากาศตรีบรรหาร กอนันต์กุล อนุกรรมการฯ ให้ความเห็นว่า ประเด็นการเรียนรู้ไม่ได้มีข้อจำกัดอยู่เฉพาะสิ่งหนึ่งสิ่งใด การเรียนรู้ที่แท้จริงต้องเป็นการเรียนรู้จากของจริงแบบครบวงจร เมื่อไปวัดพระบาทน้ำพุสิ่งแรกที่สามารถเรียนรู้และตระหนักได้คือ ระยะก่อนติดเชื้อเอชไอวีว่าผู้ันั้นได้ดำเนินชีวิตอย่างไรมาก่อนและพฤติกรรมอะไรเป็นเหตุให้ติดเชื้อแล้วเสียชีวิต การจัดแสดงร่างผู้เสียชีวิตจึงเป็นการเรียนรู้ที่เป็นสาธารณะ มีความมุ่งหมายให้พึงสังวรณ์จะทำให้เกิดสติ เรียนรู้ให้เกิดปัญญา รู้ถึงภัยของเอดส์ ผลกระทบของเอดส์ และการอยู่ร่วมกันในชุมชน

นางสาวจันทิมา ธนาสว่างกุล อนุกรรมการฯ ให้ความเห็นว่า การศึกษาไม่ได้อยู่เฉพาะในโรงเรียน แต่การศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ และวัตถุประสงค์คือทำให้ผู้พบเห็นได้เรียนรู้เพื่อให้สังคมรู้จักป้องกัน รู้จักภัย รู้จักผลกระทบของเอดส์ และรู้ว่าชุมชนกับเอดส์จะอยู่ร่วมกันอย่างไร

นายสำเริง วีระชนะ อนุกรรมการฯ ได้สรุปความเห็นและข้อเสนอแนะของการเสวนาว่า การบริจาคร่างของผู้เสียชีวิตนั้น ผู้เสียชีวิตได้รับรู้สิทธิของตนมากน้อยเพียงใดว่าร่างที่ตนบริจาคจะต้องถูกกระทำอะไรบ้าง และในขณะที่บริจาคอยู่นั้นมีสติสัมปชัญญะครบถ้วนหรือไม่ อยู่ภายใต้แรงกดดันหรือไม่

สิทธิในร่างกายเป็นสิทธิที่สมบูรณ์ บุคคลต้องให้เกียรติและเคารพไม่ว่าจะมีชีวิตอยู่หรือเสียชีวิตไปแล้วก็ตาม วัดพระบาทน้ำพุยินดีและได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมไม่ว่าจะในด้านเอกสารการขอรับบริจาคร่างกาย หรือการปกปิดข้อมูลส่วนตัวของผู้เสียชีวิตอย่างไรก็ตามทุกภาคส่วนของสังคมควรมีส่วนร่วมในการดูแลเพื่อให้การศึกษาของพิพิธภัณฑ์ชีวิตดำเนินการต่อไป โดยเฉพาะในประเด็นที่มีการร้องเรียน

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทกันที่ชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

๓.๕ เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ คณะอนุกรรมการ ได้จัดประชุม ที่มูลนิธิธรรมรักษ์ วัดพระบาทน้ำพุ เพื่อตรวจสอบและติดตามผลการแก้ไข ปัญหา โดยนายธงชัย ไม้ประดิษฐ์ ไวยาวัจกร หัวหน้าโครงการธรรมรักษ์นิเวศ ๑ นายชายเกษม เมืองศิริ หัวหน้าฝ่ายการศึกษา มูลนิธิธรรมรักษ์และ ร.อ.เกษม อินทร์น้อย ร.น. หัวหน้างานรักษาความปลอดภัย วัดพระบาทน้ำพุ ได้ร่วมชี้แจงต่อที่ประชุม สรุปได้ดังนี้

- (๑) ปัจจุบัน มีผู้ป่วยซึ่งอยู่ในความดูแลของมูลนิธิธรรมรักษ์ จำนวน ๑๒๙ คน ในจำนวนนี้ไม่สามารถดูแลตัวเองได้ ประมาณ ๓๐ คน
- (๒) มูลนิธิธรรมรักษ์ ได้เปลี่ยนชื่อ **พิพิธภัณฑ** เป็น **ศาลาธรรมสังเวช**แล้ว ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการจัดทำป้ายชื่อ ศาลาธรรมสังเวช ซึ่งเป้าหมายของศาลาธรรมสังเวช คือ **เพื่อเตือนใจให้ตระหนักถึงอันตรายของโรคเอดส์ ให้รู้จักใช้ชีวิตด้วยความไม่ประมาท** ปัจจุบันในศาลาธรรมสังเวชมีการจัดทำแผ่นภาพและข้อความซึ่งเป็น คำสอนและแง่คิดตามหลักสอนทางศาสนา โดยนำ ป้ายชื่อ-สกุล และข้อความเดิมที่แสดงถึงสถานะของ บุคคลออก
- (๓) ผู้ที่แสดงความจำนงบริจาคศพเพื่อให้เป็นอาจารย์ใหญ่ ในศาลาธรรมสังเวช มิได้มีเฉพาะผู้ป่วยโรคเอดส์เท่านั้น แต่มีบุคคลทั่วไปด้วย ซึ่งมีความศรัทธาต่อวัดพระบาท น้ำพุ เช่น อดีตนายอำเภอบ้านหมี่ เป็นต้น การนำศพ มาแสดงในศาลาธรรมสังเวช เป็นความประสงค์ ของผู้ตาย ซึ่งได้แสดงความจำนงไว้ก่อนตาย และต้อง ได้รับความยินยอมจากญาติของผู้ตายด้วย ซึ่ง**ปัจจุบัน**

มูลนิธิธรรมรักษ์ ไม่รับบริจาคศพ เพื่อนำมาแสดง ในศาลาธรรมสังเวชแล้ว

- (๔) มีคณะศึกษาดูงาน ได้เดินทางมาศึกษาดูงานที่วัดพระบาทน้ำพุและศาลาธรรมสังเวชปีละประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ คน โดยมูลนิธิได้จัดวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่ผู้ศึกษาดูงาน โดยให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ให้ผู้ศึกษาดูงานได้ตระหนักถึงพิษภัยของโรคเอดส์ ความเสี่ยงที่จะติดโรคเอดส์และนอกจากนี้ให้ผู้ศึกษาดูงานได้เข้าใจว่า ความตายเป็นเรื่องธรรมชาติ จึงต้องการให้ผู้ศึกษาดูงานได้รู้จักวิธีการเตรียมตัวก่อนตาย เป็นต้น
- (๕) นอกจากศาลาธรรมสังเวชแล้ว ยังมีส่วนการดูแลผู้ป่วยที่พักรักษาตัวอยู่ที่วัดพระบาทน้ำพุ ทางมูลนิธิจะอนุญาตให้ผู้ศึกษาดูงานเข้าไปพบและพูดคุยกับผู้ป่วยได้โดยต้องผ่านการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของมูลนิธิก่อน ซึ่งมีหลักการว่าผู้ที่เข้าไปพบและพูดคุยกับผู้ป่วยจะต้องเข้าไปในลักษณะการให้กำลังใจผู้ป่วยเท่านั้น มิใช่การเข้าไปชมหรือแสดงความสงสารผู้ป่วยและต้องได้รับความยินยอมจากผู้ป่วยด้วย

หลังจากรับฟังข้อมูลจากตัวแทนมูลนิธิธรรมรักษ์แล้ว คณะอนุกรรมการฯ ได้เข้าเยี่ยมชมศาลาธรรมสังเวชปรากฏว่า มีการนำป้ายชื่อพิภพภณัฐชีวิต ชื่อ-สกุล และข้อมูลส่วนบุคคลของร่างผู้เสียชีวิตออกแล้ว พร้อมกันนั้นมีการนำป้ายข้อความต่าง ๆ ที่เป็นคติเตือนใจมาจัดแสดงในศาลาธรรมสังเวชแทน

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

คณะกรรมการฯ ได้เสนอแนะขอให้มีการปกปิดอวัยวะเพศของร่าง
ที่จัดแสดงในศาลาธรรมสังเวชเพื่อเป็นการให้เกียรติและแสดงความเคารพ
ซึ่งตัวแทนของมูลนิธิธรรมรักษ์ยินดีที่จะดำเนินการตามคำแนะนำของ
คณะกรรมการฯ

๔. ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิ มนุษยชนด้านเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และความเสมอภาค ของบุคคล

คณะกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเด็ก สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการ และความเสมอภาคของบุคคล พิจารณาแล้วเห็นว่า
ตามคำร้องเรียนมีประเด็นต้องพิจารณา ๒ ประเด็น คือ

ประเด็นแรก การจัดแสดงพิพาทชีวิตโดยเปิดเผยชื่อ - สกุล
ประวัติ อาชีพ และภาพถ่ายของผู้เสียชีวิต เป็นการละเมิดต่อสิทธิของบุคคล
ในครอบครัว เกียรติยศ และชื่อเสียง หรือไม่ และการกระทำอันมีบังคับ
หรือดูหมิ่นเหยียดหยามต่อร่างผู้เสียชีวิต หรือไม่

ประเด็นที่สอง หนังสือแสดงความยินยอมในการบริจาคร่างกาย
ของผู้ป่วยเอดส์เพื่อการจัดแสดงในพิพาทชีวิตของมูลนิธิธรรมรักษ์ ภายใน
วัดพระบาทน้ำพุ เป็นการยินยอมโดยสมัครใจ เข้าใจ และเป็นความยินยอม
โดยอิสระ หรือไม่

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาจากคำชี้แจงของฝ่ายผู้ร้องและผู้ถูกร้อง
ผู้แทนจากสถาบันวิชาการ หน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมเสวนาแสดง
ความเห็น ประกอบด้วย ศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์คณะนิติศาสตร์

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทกันชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร กระทรวงการพัฒนากำลังและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กรมการศาสนา สมาคมสำนักงานพิพิธภัณฑ์ไทย องค์การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสาธารณสุข มูลนิธิคุ้มครองสิทธิด้านเอดส์ เครือข่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ประเทศไทย วัดพระบาทน้ำพุ ตัวแทนผู้ติดเชื้อ ญาติผู้เสียชีวิต และสื่อมวลชน ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ อย่างกว้างขวางแล้ว คณะอนุกรรมการฯ จึงมีความเห็นดังนี้

คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาเห็นว่า มีข้อมูลและหลักเกณฑ์เป็นที่ยอมรับในทางวิชาการแล้วว่า ปัจจุบันการแสดงศพเป็นกรณีที่มีการกระทำกันอยู่ในหลาย ๆ ประเทศ โดยจัดเป็นนิทรรศการที่เรียกว่า Body Worlds กล่าวคือ เป็นการแสดงร่างกายของมนุษย์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สาธารณชนได้เห็น เข้าใจในเรื่องอวัยวะภายในของมนุษย์อันสลับซับซ้อน เป็นการเผยแพร่ความรู้ ด้านวิทยาศาสตร์และเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์ ร่างและอวัยวะทั้งหมด ที่ได้นำมาแสดงล้วนแล้วแต่ได้รับบริจาคจากบุคคลต่าง ๆ ที่ได้แสดงความประสงค์ ยินยอม ไว้ก่อนตายว่า ให้นำร่างกายของตนนั้นมาใช้ประโยชน์ เพื่อการศึกษาแก่สาธารณชนได้ ซึ่งผู้จัดทำกรณีดังกล่าวได้จัดทำในลักษณะ การทำวิจัย แล้วนำมาจัดทำนิทรรศการซึ่งผู้จัดทำดังกล่าวมีหน้าที่จะต้อง ปกปิดข้อมูลต่าง ๆ เช่น ชื่อ นามสกุล ประวัติ อาชีพ ครอบครัว ของผู้เสียชีวิต ที่บริจาคร่างของตน อันถือได้ว่าการปกปิดข้อมูลส่วนตัวของผู้เสียชีวิตนั้น เป็นสิทธิพื้นฐานในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลที่อาจกระทบต่อชื่อเสียงเกียรติยศ ของผู้เสียชีวิตและรวมถึงญาติ ครอบครัวของผู้เสียชีวิต ถ้าหากเปิดเผยข้อมูล ส่วนตัวของผู้เสียชีวิตก็ถือว่าเป็นการเข้าข่ายหมิ่นประมาทหรือละเมิดสิทธิ ของผู้เสียชีวิต ญาติ และครอบครัวของผู้เสียชีวิต อย่างไรก็ตาม ความยินยอม ของผู้เสียชีวิตนั้นจะต้องแสดงโดยสมัครใจอยู่ในสภาวะที่มีจิตอิสระ มิได้ อยู่ภายใต้แรงกดดัน หรือบังคับข่มขู่จากบุคคลใด

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทกันที่ชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

ดังนั้น ตามหลักการดังกล่าวข้างต้น เมื่อนำมาพิจารณาตามคำร้อง
ในกรณีนี้ คณะอนุกรรมการฯ มีความเห็นต่อประเด็นพิจารณาดังนี้

ประเด็นแรก เห็นว่า การจัดแสดงศพในพิพิธภัณฑ์ชีวิตของมูลนิธิธรรมรักษ์
ในวัดพระบาทน้ำพุ เป็นการสตัฟฟ์ (STUFF) ศพที่เสียชีวิตจากโรคเอดส์ แล้วนำมา
จัดแสดง โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดแสดงเพื่อให้ผู้เข้าชมหรือผู้ศึกษางาน
ได้ตระหนักถึงพิษภัยของโรคเอดส์ ความเสี่ยงที่จะติดโรคเอดส์ เกิดความกลัว
ต่อโรคเอดส์ เป็นกรณีรณานุสติตามคติธรรมพุทธศาสนาเพื่อที่จะให้
ผู้ที่ศึกษางานระมัดระวังการใช้ชีวิตและรู้จักการเตรียมตัวก่อนตาย
ซึ่งการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวก็ได้รับผลสัมฤทธิ์จากการทำให้
สังคมยอมรับผู้ป่วยเอดส์และทำให้ผู้ที่เข้าชมมีความระมัดระวังในการใช้
ชีวิตมากขึ้น เพื่อให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์การดำเนินการของพิพิธภัณฑ์
ดังกล่าว คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่า ก่อให้เกิดประโยชน์แต่ปัญหาคือลักษณะ
และวิธีการจัดการแสดงศพตามวัตถุประสงค์นั้น ปรากฏข้อเท็จจริงว่า
ในช่วงก่อนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะได้เดินทางไปตรวจสอบ
ที่วัดพระบาทน้ำพุ นั้น ปรากฏว่าลักษณะของสภาพศพที่นำมาแสดงมิได้
มีการสวมเสื้อผ้าอาภรณ์ปกปิดกาย และยังแสดงชื่อนามสกุล และประวัติ
อาชัพ พร้อมภาพถ่ายของผู้เสียชีวิต ลักษณะการแสดงดังกล่าวถือว่าเป็นการ
ละเมิดสิทธิในเกียรติยศชื่อเสียงของผู้เสียชีวิต และบุคคลในครอบครัว
ของผู้เสียชีวิต ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
มาตรา ๓๕ และถือว่าเป็นการจัดทำอันมิบังควรต่อศพหรือเป็นการดูหมิ่น
เหยียดหยามศพ แต่หลังจากที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มี
ข้อเสนอแนะต่อวัดพระบาทน้ำพุว่าให้แก้ไขโดยมิให้มีชื่อนามสกุล ประวัติ อาชัพ
ภาพถ่ายของผู้เสียชีวิต หรือมิให้มีข้อมูลส่วนตัวของผู้เสียชีวิต รวมทั้งให้จัด
เสื้อผ้าอาภรณ์แก่ศพนั้น ซึ่งทางวัดพระบาทน้ำพุก็ได้ทำการแก้ไขตามที่
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ให้คำแนะนำ การดำเนินการ

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทกันที่ชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

ของวัดพระบาทน้ำพุในภายหลังต่อมาจึงเป็นที่ยอมรับได้ว่าได้จัดแสดงศพ โดยการปกปิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เสียชีวิตนั้นแล้ว ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นการ กระทบสิทธิในเกียรติยศชื่อเสียงของผู้เสียชีวิต และครอบครัวของผู้เสียชีวิต

ดังนั้น การจัดแสดงศพที่จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือมีคุณค่า ต่อการให้ความรู้แก่สังคมนั้น จึงอยู่บนพื้นฐานที่จะต้องไม่กระทบสิทธิในเรื่อง ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เสียชีวิต และครอบครัว แม้ว่าผู้เสียชีวิตนั้นจะได้แสดง เจตจำนงสละบริจากร่างของตนให้แก่วัดพระบาทน้ำพุเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว ก็ตาม

สำหรับประเด็นที่สอง เห็นว่า การที่ผู้เสียชีวิตได้แสดงความยินยอมจะ สละบริจากร่างของตนแก่วัดภายหลังที่เสียชีวิตลงแล้ว เพื่อวัตถุประสงค์ของ การให้บุคคลทั่วไปตระหนักถึงภัยของโรคเอดส์และใช้ชีวิตโดยไม่ประมาทนั้น เป็นการแสดงเจตจำนงที่กระทำได้ แต่ต้องเป็นการแสดงความยินยอม ของตนโดยอิสระไม่อยู่ภายใต้การกดดัน บังคับ ข่มขู่ ซึ่งเมื่อพิจารณาจาก ข้อเท็จจริงตามคำชี้แจงของผู้ป่วยเป็นโรคเอดส์และได้อาศัยอยู่ในวัดพระบาท น้ำพุมากกว่า ๑๖ ปี ได้ยืนยันให้เห็นในชั้นเสวนาว่า ผู้ป่วยโรคเอดส์ที่มาอยู่ วัดพระบาทน้ำพุ นั้นต่างมาเพราะเหตุที่ครอบครัวและสังคมไม่ยอมรับ แต่วัด พระบาทน้ำพุได้ให้ความดูแลผู้ป่วยตลอดด้วยความเมตตากรุณา ผู้ป่วยโรคเอดส์ ที่อุทิศบริจากร่างกายแก่วัดก็เพราะด้วยเหตุที่ว่าร่างกายของตนนั้น จะก่อให้เกิด ประโยชน์และเป็นการตอบแทนบุญคุณให้แก่วัดพระบาทน้ำพุ ความยินยอม ของผู้ป่วยเอดส์ไม่มีเรื่องการกดดัน บังคับ ข่มขู่ จากวัดพระบาทน้ำพุ แต่อย่างใด และผู้ป่วยได้แสดงเจตนาอุทิศร่างกายก็เพื่อประโยชน์ต่อวัด และพระพุทธศาสนา

ดังนั้น จึงน่าจะเชื่อได้ว่าวัดพระบาทน้ำพุมิได้ บังคับ กดดัน ให้ผู้เสียชีวิต ต้องแสดงความยินยอม บริจาคร่างกายให้แก่วัด ฉะนั้น การแสดงความยินยอม ของผู้เสียชีวิตโดยสมัครใจ อิสระ ดังกล่าว ถือว่าเป็นไปตามความประสงค์ ของผู้เสียชีวิตโดยแท้จริงอันเป็นสิทธิพื้นฐานในหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่มีสิทธิแสดงเจตจำนงต่าง ๆ ในการตัดสินใจชีวิตและร่างกายของตนได้ อย่างอิสระ (Self Determination)

อย่างไรก็ตาม ในการเสวนานั้นมีข้อสังเกตว่าผู้ป่วยซึ่งมาอาศัย วัดพระบาทน้ำพุในเรื่องอาหารการกิน และที่อยู่อาศัย อาจเป็นกรณีที่อยู่ใน ภาวะจำยอมหรือเป็นลักษณะในการกดดันโดยปริยาย ให้ต้องทดแทน บุญคุณแก่วัดพระบาทน้ำพุ ในทางปฏิบัติจึงควรมีจัดทำหนังสือยินยอมนั้น โดยต้องมีพยานผู้รู้เห็นซึ่งจะต้องจัดทำต่อหน้าญาติผู้ป่วยหรือบุคคลที่ผู้ป่วย คั่นเคยไว้วางใจ และให้พิจารณาถึงสภาวะการณ์ที่เหมาะสมด้วย

สำหรับพิพจน์กรณีชีวิต ทางมูลนิธิธรรมรักษ์ได้เปลี่ยนชื่อเป็นศาลา ธรรมสังเวชแล้ว

๕. มติของคณะกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ด้านเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และความเสมอภาคของบุคคล

คณะกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และความเสมอภาคของบุคคล พิจารณาในคราวประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ มีมติให้ยุติเรื่อง และให้แจ้ง ความเห็นของคณะกรรมการฯ ให้มูลนิธิธรรมรักษ์ เจ้าของโครงการ และวัดพระบาทน้ำพุ พิจารณาดำเนินการต่อไป อนึ่ง จากกระบวนการหา องค์ความรู้ของคณะกรรมการฯ ประกอบด้วยความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทกันที่ชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กรณีนี้จึงอาจเป็นมาตรฐานการจัดพิพาทกันที่ชีวิต
เพื่อการศึกษาและภาคสังคมได้ในอนาคต

๖. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย
กับความเห็นของคณะอนุกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน
ด้านเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และความเสมอภาคของบุคคล จึงได้มีมติ
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ให้ยุติเรื่อง

(ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายแท้จริง ศิริพานิช)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายปริญญา ศิริสารการ)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รายงานผลการพิจารณาเรื่องเรียนที่ /๒๕๕๕

วันที่ สิงหาคม ๒๕๕๕

(นายไพฑูรย์ วราหะไพฑูรย์)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พล.ต.อ.

(วันชัย ศรีนวลนัด)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นางวิสา เบ็ญจะมนโน)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔๖

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) เป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๖ และมาตรา ๒๕๗ ประกอบด้วย ประธานกรรมการ ๑ คน และกรรมการอื่นอีก ๖ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาตามรายชื่อที่คณะกรรมการสรรหาเสนอ มีวาระดำรงตำแหน่ง ๖ ปี และดำรงตำแหน่งได้วาระเดียว

อำนาจหน้าที่

๑. ตรวจสอบและรายงานการกระทำ หรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำ หรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป

๒. เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่เห็นชอบตามที่มิผู้ร้องเรียนว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

๓. เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง ในกรณีที่เห็นชอบตามที่ผู้ร้องเรียนว่า กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครองกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

๔. พ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหาย เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายและเป็นกรณีที่เห็นสมควร เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติ

๕. เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎต่อรัฐสภา หรือคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๖. ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

๗. ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์การเอกชน และองค์การอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน

๘. จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศและเสนอต่อรัฐสภา

๙. อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้อภัยคำ รวมทั้งมีอำนาจอื่นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

(สำเนา)

ประกาศ

แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
(พระปรมาภิไธย) ภูมิพลอดุลยเดช ปร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่าโดยที่วุฒิสภาได้ลงมติ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ให้ความเห็นชอบผู้ซึ่งมีความรู้ หรือประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้แทนจากองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนด้วยจำนวนเจ็ดคน ให้เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และบุคคลทั้งเจ็ดคนได้ประชุมเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำแนะนำของวุฒิสภาดังต่อไปนี้

สิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง กรณีพิพาทกันที่ชีวิตของวัดพระบาทน้ำพุ

๑. นางอมรา	พงศาพิชญ์	เป็นประธานกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๒. นายแท้จริง	ศิริพานิช	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๓. นายนรินทร์	พิทักษ์วัชร	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔. นายปริญญา	ศิริสารการ	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๕. นายไพบูลย์	วราหะไพฑูรย์	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๖. พลตำรวจเอก วันชัย	ศรีนวลนंद	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๗. นางวิสา	เบ็ญจะมโน	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

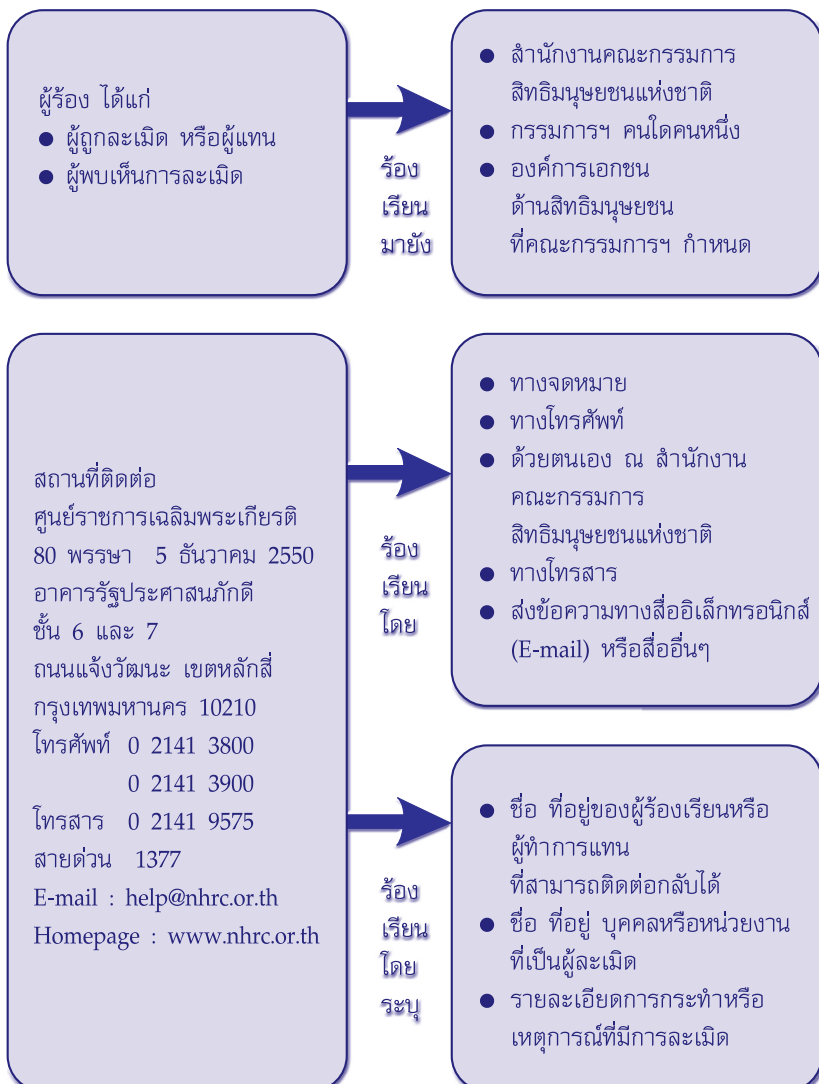
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็นปีที่ ๖๔
ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
นายประสพสุข บุญเดช
ประธานวุฒิสภา

การร้องเรียนเมื่อถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

กระบวนการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ

เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๓๘๐๐ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๖

E-mail : help@nhrc.or.th [www : nhrc.or.th](http://www.nhrc.or.th)

สายด่วนร้องเรียน ๑๓๗๗ hotline 1377